

8. oktober 2025

EM2025/83

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at udarbejde en år 2050-plan for udvikling af bygderne i hele Grønland senest til EM 2027. Planen skal have fokus på lige adgang til basale ydelser, infrastruktur, erhvervsmuligheder og boligstandard.

(Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Naleraq)

Oversat - Først vil vi gerne takke forslagsstilleren, Kuno Fencker fra Naleraq, for at have rejst dette forslag, som vi fra Siumut vil kommentere således.

Når man ser på mange af de politiske debatter rundt omkring i landet – i bygderne, byerne og i de forskellige dele af kysten – bliver ønsket om en mere ligelig udvikling ofte nævnt i smukke og håbefulde ord. Men på trods af alle de gode ord og store visioner har det i mange år kun haft ringe konkret virkning. Ligesom i mange andre lande i verden ser vi også her i Grønland en tydelig tendens til, at flere og flere mennesker flytter til de større byer.

En sådan udvikling kan være svær og tung at bremse. Men i Siumut mener vi ikke, at vi blot skal acceptere udviklingen som et uundgåeligt vilkår. Gennem aktiv politisk handling kan vi vende udviklingen og skabe mere balance. Vi ved, at mange mennesker, der gerne ville blive boende i deres hjemby eller -bygd, må flytte på grund af manglen på arbejde. Det er beklageligt, for når et område har uddannede og engagerede borgere, der gerne vil bidrage til samfundet, øges mulighederne for udvikling markant — og netop dér bliver de bærende kræfter ofte skabt.

Da kommunesammenlægningerne blev indført, var der store forventninger – især blandt folk fra de mindre byer og bygder – fordi man håbede på mere lige udviklingsmuligheder. Men vi må ærligt erkende, at målet ikke fuldt ud blev indfriet. Udviklingen er mange steder fortsat ujævn, og uden særlige planer og investeringer ser fremtiden ikke lys ud for de små samfund.

Derfor mener vi i Siumut, at dette forslag kan være et vigtigt skridt på vejen mod en mere balanceret økonomisk udvikling langs kysten. Men – vi mener også, at vi ikke længere kan nøjes med at fokusere på bygderne alene. Situationen er nu så alvorlig, at mange mindre byer gennem flere år har stået i stagnation og har mistet udviklingskraften. Disse steder, ligesom mange bygder, trænger i den grad til fornyet udvikling.

Med andre ord: Hvis vi ikke handler nu, og hvis udviklingen fortsætter, som den gør i dag, vil fremtiden for mange mindre byer og bygder være truet – hvis den ikke allerede er det.

I Siumut er vi overbeviste om, at de offentlige midler og investeringer kan bruges mere målrettet til at skabe udvikling. Det blev også bekræftet for nylig, da Naalakkersuisut besvarede spørgsmål

om de store forskelle i kommunernes indtægter, især hvad angår skattebetalinger fra virksomheder.

Vi ser derfor med tilfredshed, at Naalakkersuisut er begyndt at udarbejde en plan for tiltag i de yderdistrikter, og vi mener, at det er både nødvendigt og rigtigt. Men der findes fortsat mange bygder og byer, som – selvom de ikke ligger i de mest afsides områder – har et akut behov for særlig indsats. Byer som Nanortalik, Narsaq og Paamiut kan nævnes som eksempler: steder, der tidligere var kendt for et aktivt erhvervsliv, men som nu mærker følgerne af stagnation. Vi vil gerne anerkende og takke de erhvervsdrivende, der stadig tror på deres lokalsamfund og arbejder for at skabe udvikling – de fortjener ros.

Men for at alle disse steder kan bevæge sig mod en bedre fremtid, er det tydeligt, at den offentlige finansiering må tænkes anderledes end i dag. Vi må sikre, at hele kysten – også de mere spredte bosteder – får rimelige og stabile vilkår.

Offentlige servicefunktioner er mange steder enten lukket eller stærkt reduceret. Der er sket store forandringer, og det er trist. Hvis vi ønsker en jævn udvikling langs hele kysten, må der ske forandringer.

Derfor mener vi i Siumut, at selvom selve forslaget er godt, kræves der en mere helhedsorienteret og fælles tilgang. Vi finder det også vigtigt, at KANUNUPE inddrages i arbejdet, da de har vigtig viden, der kan bidrage konstruktivt.

På baggrund af alt dette fremsætter Siumut følgende ændringsforslag:

“Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremlægge en landsdækkende plan, der har til formål at skabe udviklingsmuligheder i Grønlands bygder og mindre byer uden for de centrale forvaltningsområder, herunder redegørelse for, hvor og hvordan der skal investeres.

På den måde skal konkrete behov for investeringer og udvikling, inden for handel, fiskeri, beskæftigelse, energi, infrastruktur og sundhed, indgå som en del af en samlet plan for hele landet.”

Tak.

Anders Olsen
Siumut